



### گفتاری درباره طنز و طنزپردازان

جهانگیر ایزدپناه: طنز، هجو و هزل و فکاهی همه زیرمجموعه شوخ طبعی‌ها (مضاحک-مطایبه) هستند و شاخه‌ای از ادبیات محسوب می‌شوند. می‌توان گفت که زیرمجموعه شوخی‌ها یعنی طنز، هجو، هزل و فکاهی همه خنده دارند. اما چه خنده‌ای؟ نوش خند یا تیش خند؟ و به چه منظوری، فقط برای خندیدن و خنداندن و بی‌پایان نشان دادن ناآرامی‌ها، تضادها، کاستی و تبعیض‌ها، زشتی‌ها و نقصان‌های اجتماعی و سیاسی که تقسیم‌بندی زیر بر همین مبناست.

هزل: شامل شوخی‌های رکیک یا به اصطلاح، خارج نزاکت و ادب عمومی است که در جمعی دوستانه و محدود و خصوصی و البته برحسب نوع فرهنگ آن جمع، به منظور تفریح و شادی و نشاط رد و بدل می‌شود که حتی همان جمع هم در بیان آن‌ها در مکان و جمع عمومی تر و غیر آشنا مذبذوبند؛ هزل ضد جد است.

فکاهی (مطایبه): در واقع شوخی‌هایی است که معتدلند و خارج از عرف و ادب عمومی نیستند و می‌توان آن‌ها را در جمع و انتظار غیرمحدود و عام هم بیان کرد. هدف فکاهی (مطایبه) تفریح و نشاط است، ولی نسبت به هزل ادب و نزاکت بیشتری دارد و در جمع موجب کراهت نیست. هزل و فکاهی نوش، ولی طنز و هجو نوش خندند.

طنز: برخلاف هجو، طنز، برای استهزا، مسخره و تحقیر شخص خاصی نیست. استعجاب، تمسخر، فحاشی، زشتی‌ها، ناهاهنکی‌ها و بی‌عدالتی‌های اجتماعی را با روش‌های گوناگون نشانه می‌رود. کنایه‌ای است پند و سازنده و اصلاح‌گر که انتقاد و تنبیه‌اش پیچیده و شیرین است. با خواندن یا شنیدن طنز می‌خندید، اما ناگهان خنده به کناری می‌رود و جای آن را تفکر و تعمق دربارگی‌ها و ناقصی می‌گیرد. نمره تئیی است بالیه‌ای برنده، نه برای سلاخی و از پای درآوردن، بلکه برای جراحی و ویراشتن دمل‌های چرکین از پیکر جامعه است.

نوش: هجو و هزل و فکاهی و شوخی‌ها را به سخره می‌گیرند، ولی تحقیر و تنبیه‌اش جنبه شخصی دارد و ضد مدح است. در واقع منظور غرض و مرض شخصی دارد نه جنبه اجتماعی و اصلاحی، هجو هم نیش خند است، اما نیش‌اش نصیب شخص خاصی است و نوش‌اش بیشتر نصیب مخالفان آن شخص و از جمله خود هجوگو یا هجوپرداز است. اما طنزپردازان فهمیم خود را به هزل و هجو آلوده نمی‌کنند، کرچه گاهی اوقات شاعران هم برای تحقیر علیه همدیگر هجونامه (مهاجات) می‌نویسند.

طنز: برخلاف هجو، طنز، برای استهزا، مسخره و تحقیر شخص خاصی نیست. استعجاب، تمسخر، فحاشی، زشتی‌ها، ناهاهنکی‌ها و بی‌عدالتی‌های اجتماعی را با روش‌های گوناگون نشانه می‌رود. کنایه‌ای است پند و سازنده و اصلاح‌گر که انتقاد و تنبیه‌اش پیچیده و شیرین است. با خواندن یا شنیدن طنز می‌خندید، اما ناگهان خنده به کناری می‌رود و جای آن را تفکر و تعمق دربارگی‌ها و ناقصی می‌گیرد. نمره تئیی است بالیه‌ای برنده، نه برای سلاخی و از پای درآوردن، بلکه برای جراحی و ویراشتن دمل‌های چرکین از پیکر جامعه است.

### کتابخانه آقای رایجی ۳۰ هزار نشریه ادواری و ۴ هزار نرم افزار صوتی و تصویری دارد

## کتابخانه روستایی که می‌تواند پایگاه گردشگری ادبی شود



روزهای آفتابزین شهریورماه ۱۴۰۲ هنگام گذر از پیاده‌رو نزدیک میدان ولی عصر (ع) به محض اینکه دیدم انتشارات هاشمی به داروخانه بدل شده است، احساس ناخوشایندی وجودم را تسخیر کرد که حاصلی جز آه و آفسوس دربرنداشت.



**دکتر ابراهیم جعفری**؛ واقتب این است که فضای انتشارات کتاب با توق فرهنکی است که برای علاقه‌مندان موهبتی بزرگ است تا هم آثار جدید را ببینند و هم با چهره‌های فرهیخته هم کلام شوند و در صورت تمایل این کلاهی معنوی را بخرند. خداوند زنده یاد آقای ابوالفضل خادمی همشهری

عزیز گلیاگانی ما را غریق رحمت کند که مشتاقان مطالعه را در کتاب فروشی خود به گرمی می‌پذیرفت و چهره‌های فرهنگی می‌پذیرفت و دبیران آموزش و پرورش و دانشجویان ساعت‌ها در میان قفسه‌های کتاب به جست‌وجوی مطالب علمی می‌پرداختند. آفسوس که این جلوه‌ها قلم (انتشارات هاشمی) را مانند انتشارات طهوری، مروارید، ادیب، کلبه کتاب و رساک دیگر باید در موزه تاریخ سراغ گرفت. اما ششم شهریورماه امسال

کشم. من دبیر بازنشسته زبان انگلیسی، موسس و مدیر کتابخانه عمومی مستقل فرهنگ روستای «بالاجاده» شهرستان کردکوی از استان گلستان هستم و قریب به ۵۰ سال در زمینه ترویج فرهنگ کتاب و کتاب خوانی و ایجاد کتابخانه با هدف آگاهی بخشی به فعالیت‌های رایگان فرهنگی و بدون بودجه دولتی مشغول هستم و جذب منابع مکتوبی رسانه‌ها همگام مسافرت به تهران در رأس برنامه‌های من قرار دارد تا با دریافت رهنمودهای آنان، قدم‌های بیشتر و بهتری در راه خدمت به مردم و فرهنگ بردارم و در ضمن در مواردی برای اهل قلم که یادداشت‌های آنان در مطبوعات چاپ می‌شود، پرونده‌های فرهنگی با بانک اطلاعاتی تشکیل می‌دهم و به آنان پیشنهاد می‌کنم. تا با نوشتن تقریرهایی به عنوان سند، در کتابخانه به یادگار بمانند و در معرض نگاه و توجه مراجعان قرار گیرد. به لطف آقای رایجی اغلب یادداشت‌هایم در روزنامه اطلاعات به شکل زیننده‌ای در یک پوشه قرار

### ضرورت ترجمه قرآن کریم به فارسی سره



زبیر عباسی: با وجود اینکه قرآن کریم طی سال‌ها، بارها به زبان فارسی ترجمه شده است، ولی اغلب مترجمان از ترجمه کلمات کلیدی قرآن به فارسی سره خودداری کرده‌اند و خود لغات عربی را به کار برده‌اند. کلمات کلیدی مانند حق و باطل، غیب و شهود، دنیا و آخرت، برکت و نعمت و طریق و صراط و از این دست کلمات در فهم دقیق و عمیق قرآن برای فارسی‌زبانان اهمیت ویژه‌ای دارد. سبیل، اسراف و تبذیر و تفاوت آن‌ها با یکدیگر و ادب فارسی با یک گروهی قرآن کریم را به فارسی سره ترجمه کنند، تا امکان فهم زرف‌تر و درست‌تر فارسی‌زبانان از کلام وحی میسر شود.

عراق جبهه‌های رقابتی برآورد کرد و ما چند روزی آنجا بودیم. ساعت ۴ و ۳۰ دقیقه به‌مداد به محل درگیری رسیدیم. از نوجوانی که از تیپ نجف‌آباد بود پرسیدم شما کی به اینجا آمدید؟ گفت ساعت ۲ شب و همه آن‌ها بیرون رانندیم. شب گذشته تیپ هوایر شیراز از کماندوهای ارتش را هم دیدم، یکی از آنها ایستاده بود و سلاح به دست به ما تا صبح جنگیده‌ایم! لاشه‌های تومند نظامیان یعنی نه کاتان‌ها افتاده بود و مان آن‌ها می‌دیدم. شب عملیات یکم فروردین ماه ۱۳۶۱ در کاتال بودیم و فریوراه‌امده بودند. روز عملیات، فرمانده گردان شهید گودرز بی‌جهت آبادان بود که با هر ۲ معاوضت شدند. بیشتر فرماندهان تیپ کربلا و گردان‌های آبادان و بسیاری بی‌پاک و نترس بودند. به جای شهید گودرز، شهید حمید قبادی فرمانده‌اشد. که به ما می‌گفت «بگویند یا بماند ای درکنی». آنان به راستی سربازان امام‌زمان (عج) بودند. حمید قبادی غروب بالای خارکیز گوتاهی رفت و به ما نقشه جنگ را گفت. بلند بالا و لاغر اندام می‌نمود، او شب درگیری به شهادت رسید و آقای اسلامی از بچه‌های آبادان که رزمنده آزاد بود، فرمانده شد. چند روز در جبهه ماندیم، تا روز عملیات فریوراه. در اینجا فرمانده ما رضا تیری از کرج و رزمنده‌ای بسی آرام بود که بعدها به من گفتند زخمی و اسیر شده است. آقای خراسانی معاون آقای تیری بود که خوشبختانه هنوز زنده است و گاهی با هم تلفنی گفتگو می‌کنیم، او در کرج زندگی می‌کند. شهید محمود عبادی از همزمان ما بود که مکانیک می‌خواند، به یاد دارم که به شهید عبادی گفتیم کمک کن، چون باید دوباره به درگیری برویم. دست‌ان را نشانم داد و گفت: نگاه کن، همه خوبی است! می‌گفت از بی می‌دادند که من بزیم، چون دقیق می‌زدم و تانک‌های دشمن را از کار می‌انداختم. عبادی در عملیات روز بعد شهید شد. شهید ربیسی هم از همزمانان بود که در جاهد شاهرود کار می‌کرد. هنگامی که برای گذشتن از رودخانه لباس‌هایمان را در کیمسه پلاستیکی گذاشتیم و پس از انفجار بل و چند جای دیگر، یک شهید دادیم که با خود آوردیم. شهید کمان از یک دوست به نام آقای روف می‌کرد که زبان عربی می‌دانست. امیدواریم که دیگر جنگی علیه ایران آغاز نشود، اگر چه به پیروی از مولا و آقای امیر مؤمنان حضرت علی (ع) همیشه باید آماده پاسداری از خاک وطن باشیم. ضمن آن که شهید اسماعیل کمان، شهید ماهینی و شهید حاج محمدرضا محمدی باغ‌مالی از فرماندهان جنگ‌های نامنظم و یاران شهید چمران بودند.

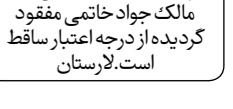
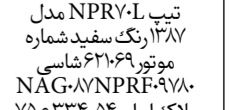
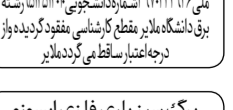
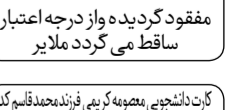
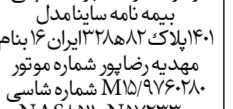
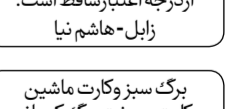
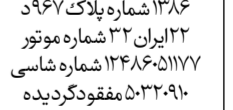
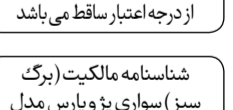
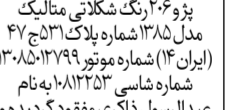
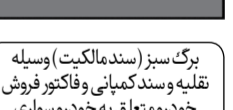
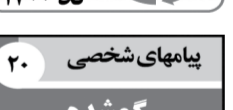
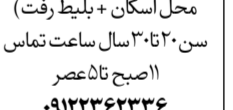
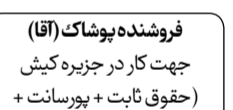
### خاطره‌هایی از دوران جنگ تحمیلی

### ۲ نوروز در جبهه‌های دفاع مقدس!



در اهواز بودم، ماه ۴ بود که به خانه نرفته بودم. زبیرا با خود می‌گفتم که شاید دوباره نتوانم به جبهه برگردم. ولی بیشتر دوستان به شهرهایشان رفتند. در اتاقی واقع در دبیرستانی در چهارراه آبادان که یادگان جنگ‌های نامنظم هم بودند، شهید اسماعیل کمان، هم اقامت بود که می‌گفت «از هر که یاد می‌کنم باید بگویم روانش شاد باشد!» یک روز به دنبال پیکری که از شهیدان می‌گشت، با هم رفتم بیمارستان جندی شاپور و در سردخانه جستجو می‌کرد. شهید اسماعیل کمان می‌گفت وقتی که ما به اهواز آمدیم کسی در شهر نبود، همه مردم رفته بودند. از شهید چمران می‌گفت که پیش از عملیات جنگی شناسایی را خوب انجام و سپس جنگ را روی یک نقشه برچسته به همه یاد می‌داد و آن را آزمایش می‌کرد. اولین درگیری‌ها در تپه‌های الله‌اکبر در شمال خوزستان بود که برای گذشتن از رودخانه لباس‌هایمان را در کیمسه پلاستیکی گذاشتیم و پس از انفجار بل و چند جای دیگر، یک شهید دادیم که با خود آوردیم. شهید کمان از یک دوست به نام آقای روف می‌کرد که زبان عربی می‌دانست. امیدواریم که دیگر جنگی علیه ایران آغاز نشود، اگر چه به پیروی از مولا و آقای امیر مؤمنان حضرت علی (ع) همیشه باید آماده پاسداری از خاک وطن باشیم. ضمن آن که شهید اسماعیل کمان، شهید ماهینی و شهید حاج محمدرضا محمدی باغ‌مالی از فرماندهان جنگ‌های نامنظم و یاران شهید چمران بودند.

## نیازمندیهای اطلاعات



برگ سبز/شناسنامه: ۱۳۶۰-۱۳۶۱-۱۳۶۲-۱۳۶۳-۱۳۶۴-۱۳۶۵-۱۳۶۶-۱۳۶۷-۱۳۶۸-۱۳۶۹-۱۳۷۰-۱۳۷۱-۱۳۷۲-۱۳۷۳-۱۳۷۴-۱۳۷۵-۱۳۷۶-۱۳۷۷-۱۳۷۸-۱۳۷۹-۱۳۸۰-۱۳۸۱-۱۳۸۲-۱۳۸۳-۱۳۸۴-۱۳۸۵-۱۳۸۶-۱۳۸۷-۱۳۸۸-۱۳۸۹-۱۳۹۰-۱۳۹۱-۱۳۹۲-۱۳۹۳-۱۳۹۴-۱۳۹۵-۱۳۹۶-۱۳۹۷-۱۳۹۸-۱۳۹۹-۱۴۰۰-۱۴۰۱-۱۴۰۲-۱۴۰۳-۱۴۰۴-۱۴۰۵-۱۴۰۶-۱۴۰۷-۱۴۰۸-۱۴۰۹-۱۴۱۰-۱۴۱۱-۱۴۱۲-۱۴۱۳-۱۴۱۴-۱۴۱۵-۱۴۱۶-۱۴۱۷-۱۴۱۸-۱۴۱۹-۱۴۲۰-۱۴۲۱-۱۴۲۲-۱۴۲۳-۱۴۲۴-۱۴۲۵-۱۴۲۶-۱۴۲۷-۱۴۲۸-۱۴۲۹-۱۴۳۰-۱۴۳۱-۱۴۳۲-۱۴۳۳-۱۴۳۴-۱۴۳۵-۱۴۳۶-۱۴۳۷-۱۴۳۸-۱۴۳۹-۱۴۴۰-۱۴۴۱-۱۴۴۲-۱۴۴۳-۱۴۴۴-۱۴۴۵-۱۴۴۶-۱۴۴۷-۱۴۴۸-۱۴۴۹-۱۴۵۰-۱۴۵۱-۱۴۵۲-۱۴۵۳-۱۴۵۴-۱۴۵۵-۱۴۵۶-۱۴۵۷-۱۴۵۸-۱۴۵۹-۱۴۶۰-۱۴۶۱-۱۴۶۲-۱۴۶۳-۱۴۶۴-۱۴۶۵-۱۴۶۶-۱۴۶۷-۱۴۶۸-۱۴۶۹-۱۴۷۰-۱۴۷۱-۱۴۷۲-۱۴۷۳-۱۴۷۴-۱۴۷۵-۱۴۷۶-۱۴۷۷-۱۴۷۸-۱۴۷۹-۱۴۸۰-۱۴۸۱-۱۴۸۲-۱۴۸۳-۱۴۸۴-۱۴۸۵-۱۴۸۶-۱۴۸۷-۱۴۸۸-۱۴۸۹-۱۴۹۰-۱۴۹۱-۱۴۹۲-۱۴۹۳-۱۴۹۴-۱۴۹۵-۱۴۹۶-۱۴۹۷-۱۴۹۸-۱۴۹۹-۱۵۰۰-۱۵۰۱-۱۵۰۲-۱۵۰۳-۱۵۰۴-۱۵۰۵-۱۵۰۶-۱۵۰۷-۱۵۰۸-۱۵۰۹-۱۵۱۰-۱۵۱۱-۱۵۱۲-۱۵۱۳-۱۵۱۴-۱۵۱۵-۱۵۱۶-۱۵۱۷-۱۵۱۸-۱۵۱۹-۱۵۲۰-۱۵۲۱-۱۵۲۲-۱۵۲۳-۱۵۲۴-۱۵۲۵-۱۵۲۶-۱۵۲۷-۱۵۲۸-۱۵۲۹-۱۵۳۰-۱۵۳۱-۱۵۳۲-۱۵۳۳-۱۵۳۴-۱۵۳۵-۱۵۳۶-۱۵۳۷-۱۵۳۸-۱۵۳۹-۱۵۴۰-۱۵۴۱-۱۵۴۲-۱۵۴۳-۱۵۴۴-۱۵۴۵-۱۵۴۶-۱۵۴۷-۱۵۴۸-۱۵۴۹-۱۵۵۰-۱۵۵۱-۱۵۵۲-۱۵۵۳-۱۵۵۴-۱۵۵۵-۱۵۵۶-۱۵۵۷-۱۵۵۸-۱۵۵۹-۱۵۶۰-۱۵۶۱-۱۵۶۲-۱۵۶۳-۱۵۶۴-۱۵۶۵-۱۵۶۶-۱۵۶۷-۱۵۶۸-۱۵۶۹-۱۵۷۰-۱۵۷۱-۱۵۷۲-۱۵۷۳-۱۵۷۴-۱۵۷۵-۱۵۷۶-۱۵۷۷-۱۵۷۸-۱۵۷۹-۱۵۸۰-۱۵۸۱-۱۵۸۲-۱۵۸۳-۱۵۸۴-۱۵۸۵-۱۵۸۶-۱۵۸۷-۱۵۸۸-۱۵۸۹-۱۵۹۰-۱۵۹۱-۱۵۹۲-۱۵۹۳-۱۵۹۴-۱۵۹۵-۱۵۹۶-۱۵۹۷-۱۵۹۸-۱۵۹۹-۱۶۰۰-۱۶۰۱-۱۶۰۲-۱۶۰۳-۱۶۰۴-۱۶۰۵-۱۶۰۶-۱۶۰۷-۱۶۰۸-۱۶۰۹-۱۶۱۰-۱۶۱۱-۱۶۱۲-۱۶۱۳-۱۶۱۴-۱۶۱۵-۱۶۱۶-۱۶۱۷-۱۶۱۸-۱۶۱۹-۱۶۲۰-۱۶۲۱-۱۶۲۲-۱۶۲۳-۱۶۲۴-۱۶۲۵-۱۶۲۶-۱۶۲۷-۱۶۲۸-۱۶۲۹-۱۶۳۰-۱۶۳۱-۱۶۳۲-۱۶۳۳-۱۶۳۴-۱۶۳۵-۱۶۳۶-۱۶۳۷-۱۶۳۸-۱۶۳۹-۱۶۴۰-۱۶۴۱-۱۶۴۲-۱۶۴۳-۱۶۴۴-۱۶۴۵-۱۶۴۶-۱۶۴۷-۱۶۴۸-۱۶۴۹-۱۶۵۰-۱۶۵۱-۱۶۵۲-۱۶۵۳-۱۶۵۴-۱۶۵۵-۱۶۵۶-۱۶۵۷-۱۶۵۸-۱۶۵۹-۱۶۶۰-۱۶۶۱-۱۶۶۲-۱۶۶۳-۱۶۶۴-۱۶۶۵-۱۶۶۶-۱۶۶۷-۱۶۶۸-۱۶۶۹-۱۶۷۰-۱۶۷۱-۱۶۷۲-۱۶۷۳-۱۶۷۴-۱۶۷۵-۱۶۷۶-۱۶۷۷-۱۶۷۸-۱۶۷۹-۱۶۸۰-۱۶۸۱-۱۶۸۲-۱۶۸۳-۱۶۸۴-۱۶۸۵-۱۶۸۶-۱۶۸۷-۱۶۸۸-۱۶۸۹-۱۶۹۰-۱۶۹۱-۱۶۹۲-۱۶۹۳-۱۶۹۴-۱۶۹۵-۱۶۹۶-۱۶۹۷-۱۶۹۸-۱۶۹۹-۱۷۰۰-۱۷۰۱-۱۷۰۲-۱۷۰۳-۱۷۰۴-۱۷۰۵-۱۷۰۶-۱۷۰۷-۱۷۰۸-۱۷۰۹-۱۷۱۰-۱۷۱۱-۱۷۱۲-۱۷۱۳-۱۷۱۴-۱۷۱۵-۱۷۱۶-۱۷۱۷-۱۷۱۸-۱۷۱۹-۱۷۲۰-۱۷۲۱-۱۷۲۲-۱۷۲۳-۱۷۲۴-۱۷۲۵-۱۷۲۶-۱۷۲۷-۱۷۲۸-۱۷۲۹-۱۷۳۰-۱۷۳۱-۱۷۳۲-۱۷۳۳-۱۷۳۴-۱۷۳۵-۱۷۳۶-۱۷۳۷-۱۷۳۸-۱۷۳۹-۱۷۴۰-۱۷۴۱-۱۷۴۲-۱۷۴۳-۱۷۴۴-۱۷۴۵-۱۷۴۶-۱۷۴۷-۱۷۴۸-۱۷۴۹-۱۷۵۰-۱۷۵۱-۱۷۵۲-۱۷۵۳-۱۷۵۴-۱۷۵۵-۱۷۵۶-۱۷۵۷-۱۷۵۸-۱۷۵۹-۱۷۶۰-۱۷۶۱-۱۷۶۲-۱۷۶۳-۱۷۶۴-۱۷۶۵-۱۷۶۶-۱۷۶۷-۱۷۶۸-۱۷۶۹-۱۷۷۰-۱۷۷۱-۱۷۷۲-۱۷۷۳-۱۷۷۴-۱۷۷۵-۱۷۷۶-۱۷۷۷-۱۷۷۸-۱۷۷۹-۱۷۸۰-۱۷۸۱-۱۷۸۲-۱۷۸۳-۱۷۸۴-۱۷۸۵-۱۷۸۶-۱۷۸۷-۱۷۸۸-۱۷۸۹-۱۷۹۰-۱۷۹۱-۱۷۹۲-۱۷۹۳-۱۷۹۴-۱۷۹۵-۱۷۹۶-۱۷۹۷-۱۷۹۸-۱۷۹۹-۱۸۰۰-۱۸۰۱-۱۸۰۲-۱۸۰۳-۱۸۰۴-۱۸۰۵-۱۸۰۶-۱۸۰۷-۱۸۰۸-۱۸۰۹-۱۸۱۰-۱۸۱۱-۱۸۱۲-۱۸۱۳-۱۸۱۴-۱۸۱۵-۱۸۱۶-۱۸۱۷-۱۸۱۸-۱۸۱۹-۱۸۲۰-۱۸۲۱-۱۸۲۲-۱۸۲۳-۱۸۲۴-۱۸۲۵-۱۸۲۶-۱۸۲۷-۱۸۲۸-۱۸۲۹-۱۸۳۰-۱۸۳۱-۱۸۳۲-۱۸۳۳-۱۸۳۴-۱۸۳۵-۱۸۳۶-۱۸۳۷-۱۸۳۸-۱۸۳۹-۱۸۴۰-۱۸۴۱-۱۸۴۲-۱۸۴۳-۱۸۴۴-۱۸۴۵-۱۸۴۶-۱۸۴۷-۱۸۴۸-۱۸۴۹-۱۸۵۰-۱۸۵۱-۱۸۵۲-۱۸۵۳-۱۸۵۴-۱۸۵۵-۱۸۵۶-۱۸۵۷-۱۸۵۸-۱۸۵۹-۱۸۶۰-۱۸۶۱-۱۸۶۲-۱۸۶۳-۱۸۶۴-۱۸۶۵-۱۸۶۶-۱۸۶۷-۱۸۶۸-۱۸۶۹-۱۸۷۰-۱۸۷۱-۱۸۷۲-۱۸۷۳-۱۸۷۴-۱۸۷۵-۱۸۷۶-۱۸۷۷-۱۸۷۸-۱۸۷۹-۱۸۸۰-۱۸۸۱-۱۸۸۲-۱۸۸۳-۱۸۸۴-۱۸۸۵-۱۸۸۶-۱۸۸۷-۱۸۸۸-۱۸۸۹-۱۸۹۰-۱۸۹۱-۱۸۹۲-۱۸۹۳-۱۸۹۴-۱۸۹۵-۱۸۹۶-۱۸۹۷-۱۸۹۸-۱۸۹۹-۱۹۰۰-۱۹۰۱-۱۹۰۲-۱۹۰۳-۱۹۰۴-۱۹۰۵-۱۹۰۶-۱۹۰۷-۱۹۰۸-۱۹۰۹-۱۹۱۰-۱۹۱۱-۱۹۱۲-۱۹۱۳-۱۹۱۴-۱۹۱۵-۱۹۱۶-۱۹۱۷-۱۹۱۸-۱۹۱۹-۱۹۲۰-۱۹۲۱-۱۹۲۲-۱۹۲۳-۱۹۲۴-۱۹۲۵-۱۹۲۶-۱۹۲۷-۱۹۲۸-۱۹۲۹-۱۹۳۰-۱۹۳۱-۱۹۳۲-۱۹۳۳-۱۹۳۴-۱۹۳۵-۱۹۳۶-۱۹۳۷-۱۹۳۸-۱۹۳۹-۱۹۴۰-۱۹۴۱-۱۹۴۲-۱۹۴۳-۱۹۴۴-۱۹۴۵-۱۹۴۶-۱۹۴۷-۱۹۴۸-۱۹۴۹-۱۹۵۰-۱۹۵۱-۱۹۵۲-۱۹۵۳-۱۹۵۴-۱۹۵۵-۱۹۵۶-۱۹۵۷-۱۹۵۸-۱۹۵۹-۱۹۶۰-۱۹۶۱-۱۹۶۲-۱۹۶۳-۱۹۶۴-۱۹۶۵-۱۹۶۶-۱۹۶۷-۱۹۶۸-۱۹۶۹-۱۹۷۰-۱۹۷۱-۱۹۷۲-۱۹۷۳-۱۹۷۴-۱۹۷۵-۱۹۷۶-۱۹۷۷-۱۹۷۸-۱۹۷۹-۱۹۸۰-۱۹۸۱-۱۹۸۲-۱۹۸۳-۱۹۸۴-۱۹۸۵-۱۹۸۶-۱۹۸۷-۱۹۸۸-۱۹۸۹-۱۹۹۰-۱۹۹۱-۱۹۹۲-۱۹۹۳-۱۹۹۴-۱۹۹۵-۱۹۹۶-۱۹۹۷-۱۹۹۸-۱۹۹۹-۲۰۰۰-۲۰۰۱-۲۰۰۲-۲۰۰۳-۲۰۰۴-۲۰۰۵-۲۰۰۶-۲۰۰۷-۲۰۰۸-۲۰۰۹-۲۰۱۰-۲۰۱۱-۲۰۱۲-۲۰۱۳-۲۰۱۴-۲۰۱۵-۲۰۱۶-۲۰۱۷-۲۰۱۸-۲۰۱۹-۲۰۲۰-۲۰۲۱-۲۰۲۲-۲۰۲۳-۲۰۲۴-۲۰۲۵-۲۰۲۶-۲۰۲۷-۲۰۲۸-۲۰۲۹-۲۰۳۰-۲۰۳۱-۲۰۳۲-۲۰۳۳-۲۰۳۴-۲۰۳۵-۲۰۳۶-۲۰۳۷-۲۰۳۸-۲۰۳۹-۲۰۴۰-۲۰۴۱-۲۰۴۲-۲۰۴۳-۲۰۴۴-۲۰۴۵-۲۰۴۶-۲۰۴۷-۲۰۴۸-۲۰۴۹-۲۰۵۰-۲۰۵۱-۲۰۵۲-۲۰۵۳-۲۰۵۴-۲۰۵۵-۲۰۵۶-۲۰۵۷-۲۰۵۸-۲۰۵۹-۲۰۶۰-۲۰۶۱-۲۰۶۲-۲۰۶۳-۲۰۶۴-۲۰۶۵-۲۰۶۶-۲۰۶۷-۲۰۶۸-۲۰۶۹-۲۰۷۰-۲۰۷۱-۲۰۷۲-۲۰۷۳-۲۰۷۴-۲۰۷۵-۲۰۷۶-۲۰۷۷-۲۰۷۸-۲۰۷۹-۲۰۸۰-۲۰۸۱-۲۰۸۲-۲۰۸۳-۲۰۸۴-۲۰۸۵-۲۰۸۶-۲۰۸۷-۲۰۸۸-۲۰۸۹-۲۰۹۰-۲۰۹۱-۲۰۹۲-۲۰۹۳-۲۰۹۴-۲۰۹۵-۲۰۹۶-۲۰۹۷-۲۰۹۸-۲۰۹۹-۲۱۰۰-۲۱۰۱-۲۱۰۲-۲۱۰۳-۲۱۰۴-۲۱۰۵-۲۱۰۶-۲۱۰۷-۲۱۰۸-۲۱۰۹-۲۱۱۰-۲۱۱۱-۲۱۱۲-۲۱۱۳-۲۱۱۴-۲۱۱۵-۲۱۱۶-۲۱۱۷-۲۱۱۸-۲۱۱۹-۲۱۲۰-۲۱۲۱-۲۱۲۲-۲۱۲۳-۲۱۲۴-۲۱۲۵-۲۱۲۶-۲۱۲۷-۲۱۲۸-۲۱۲۹-۲۱۳۰-۲۱۳۱-۲۱۳۲-۲۱۳۳-۲۱۳۴-۲۱۳۵-۲۱۳۶-۲۱۳۷-۲۱۳۸-۲۱۳۹-۲۱۴۰-۲۱۴۱-۲۱۴۲-۲۱۴۳-۲۱۴۴-۲۱۴۵-۲۱۴۶-۲۱۴۷-۲۱۴۸-۲۱۴۹-۲۱۵۰-۲۱۵۱-۲۱۵۲-۲۱۵۳-۲۱۵۴-۲۱۵۵-۲۱۵۶-۲۱۵۷-۲۱۵۸-۲۱۵۹-۲۱۶۰-۲۱۶۱-۲۱۶۲-۲۱۶۳-۲۱۶۴-۲۱۶۵-۲۱۶۶-۲۱۶۷-۲۱۶۸-۲۱۶۹-۲۱۷۰-۲۱۷۱-۲۱۷۲-۲۱۷۳-۲۱۷۴-۲۱۷۵-۲۱۷۶-۲۱۷۷-۲۱۷۸-۲۱۷۹-۲۱۸۰-۲